Vår referanse: Deres referanse: Dato:
17.11.2026

Til:
Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet

P.b 9029 Grønland
0133 Oslo

Tlf 21 01 36 00

post@parat.com
parat.com

NO 971 480 270

Parats innspill til arbeidet med stortingsmelding om digital suverenitet og verdiskaping
Parat viser til regjeringens varslede arbeid med en stortingsmelding om digital suverenitet og verdiskaping. Vi vil gi regjeringen honnør for å se kontroll over digitale verdikjeder, datasenterpolitikk og verdiskaping i sammenheng.

For Parat er arbeidslinjen et grunnleggende utgangspunkt. Digitaliseringspolitikken må gi Norge større handlefrihet og bidra til nye arbeidsplasser, økt sysselsetting og verdiskaping over hele landet.

Parat ber om at regjeringen gjennom meldingen viser hvordan Norge kan redusere sårbarheten ved avhengighet av et fåtall globale leverandører av skytjenester, programvare og digital infrastruktur. Kritiske tjenester som helsetjenester, utbetaling av velferdsytelser og nød- og beredskapstjenester må kunne opprettholdes også dersom leveranser faller bort eller tilgangen begrenses.

Dette krever investeringer i egen kompetanse og kapasitet og tettere nordisk og europeisk samarbeid.

Partene i arbeidslivet må involveres fra starten
Regjeringen har varslet at næringslivet, kommunene, forskningsmiljøene og partiene på Stortinget skal inviteres til å bidra. Ansatte og tillitsvalgte kjenner virksomhetenes behov og sårbarheter. Denne kunnskapen må brukes når politikken utformes.

Parat ber om:

- at også partene i arbeidslivet involveres fra starten og i oppfølgingen av tiltakene, og at partssamarbeidet brukes som arbeidsform i digitaliseringspolitikken.

Norge må ha større kontroll over kritiske digitale tjenester
Parat mener Norge må redusere den ensidige avhengigheten av globale teknologiselskaper innen kritiske digitale tjenester og infrastruktur. Meldingen må avklare hvilke funksjoner Norge trenger egen kapasitet til å opprettholde, og hvilke behov som kan ivaretas gjennom nordisk og europeisk samarbeid.

Danmark analyserer kritiske avhengigheter i utvalgte offentlige IT-løsninger gjennom et samarbeid mellom staten, kommunene og regionene. Arbeidet skal gi myndighetene et felles vurderingsverktøy. Den danske digitaliseringsstrategien omfatter også oversikt over alternative leverandører og pilotforsøk

Parat ber om:

- en kartlegging av kritisk leverandøravhengighet i offentlig sektor og en plan for å prøve ut alternativer, med erfaringer fra Danmark. Kartleggingen må følges av tiltak som gjør leverandørskifte og videre drift mulig ved bortfall eller endrede vilkår.
- krav i offentlige anskaffelser til sikkerhet, åpne standarder, tilgang til egne data og flytting av data og tjenester mellom leverandører. Leverandøravhengighet og langsiktig handlefrihet må vektlegges sammen med pris og funksjonalitet.
- planer og øvelser som avklarer hvordan kritiske oppgaver, nødvendig informasjon og kontakt med brukerne skal ivaretas når systemer eller leverandører svikter. Ansatte og tillitsvalgte må involveres i arbeidet.

Datasentre og kraft må vurderes ut fra samfunnets behov

Regjeringen har varslet at den vil utrede og tar sikte på å innføre en konsesjonsordning for datasentre. Parat mener reguleringen må bygge på kriterier for samfunnsnytte, digital sikkerhet og nasjonal verdiskaping.

Datasenteretableringer må vurderes ut fra hvilken kapasitet og kontroll de gir norske myndigheter, forskningsmiljøer og næringsliv. Vurderingen av verdiskaping må omfatte både direkte arbeidsplasser og hva kapasiteten gjør mulig i resten av økonomien.

Parat ber om:

- at nye datasentre vurderes ut fra hvilke tjenester Norge får tilgang til, hvor avhengige vi blir av bestemte leverandører, og om kritiske tjenester kan holdes i gang når digitale løsninger svikter.
- at arbeidsplasser, oppdrag til andre virksomheter og utvikling av fagmiljøer lokalt og regionalt teller med når datasentrenes samfunnsnytte vurderes.
- at regjeringen prioriterer bruken av kraft og kapasitet i strømnettet ut fra hensynet til arbeidsplasser, klima, samfunnssikkerhet og sikker strømforsyning. Verdiskapingen fra nye datasentre må veies mot kraftbehov og utviklingsmuligheter i eksisterende industri og andre virksomheter.

Verdiskaping krever kompetanse og partssamarbeid

Parat mener digitalisering og kunstig intelligens må forventes å kunne bidra til høyere produktivitet, bedre tjenester og høy sysselsetting. Den norske arbeidslivsmodellen må ligge til grunn for omstillingen, og gevinstene må også komme ansatte til gode gjennom lønn, kompetanseutvikling og en bedre arbeidshverdag. Med dette som utgangspunkt må regjeringen gjennom meldingen vurdere hvordan eksisterende virksomheter i offentlig og privat sektor kan bruke teknologien og organisere arbeidet bedre, redusere unødvendig rapportering og frigjøre tid til tjenester og utvikling.

Forventede innsparinger må bygge på dokumenterte vurderinger av hvilke oppgaver teknologien kan overta, og hvilke som fortsatt krever fagkompetanse og menneskelig vurdering. Konsekvensene for tjenestekvalitet, kompetansebehov og arbeidsbelastning må inngå.

Parat ber om:

- at offentlige anskaffelser, forskning og samarbeid mellom offentlig sektor og næringslivet brukes til å utvikle norske teknologimiljøer og leverandører, og at flere norske virksomheter får tilgang til kompetanse og regnekraft for å utvikle og ta i bruk digitale løsninger.
- forskning, utdanning og etter- og videreutdanning innen kritisk teknologi, og kompetansetiltak som gjør at arbeidstakere kan møte nye oppgaver og gå inn i nye næringer, slik at flere kan delta i arbeidslivet.

- egne fagmiljøer i offentlig sektor som kan vurdere risiko, stille krav til leverandører og følge opp løsningene, og tilsyn med kapasitet og kompetanse til å kontrollere avansert KI uavhengig av selskapene.

Norge må delta tidlig i nordisk og europeisk samarbeid
Parat mener større nasjonal handlefrihet krever tettere samarbeid med Norden og Europa, der regulering følges av investeringer i kompetanse og teknologiske alternativer.

Parat støtter et harmonisert europeisk regelverk for KI. Innenfor dette regelverket må Norge bruke handlingsrommet til å ivareta samfunnsinteresser og den norske arbeidslivsmodellen.

Parat ber om:

- at Norge deltar med ressurser der regelverk utformes og kapasitet bygges. Norske fagmiljøer og virksomheter må sikres tilgang til europeisk teknologiutvikling, regnekraft og relevante verdikjeder, med markedsadgang og like konkurransevilkår.
- nordisk samarbeid om kompetanse, teknologi og offentlige anskaffelser, der arbeidstakerorganisasjonenes erfaringer med digital sårbarhet og beredskap inngår.
- at Norge på internasjonalt nivå arbeider for krav til testing, uavhengig evaluering og rapportering av alvorlige hendelser, slik at avansert KI er under menneskelig kontroll.

Rettigheter og ansvar i den digitale verdiskapingen
Data, fagkunnskap og kreativt innhold bidrar til verdiskapingen i KI. Parat mener det må være avklart hvem som kan bruke dette materialet, til hvilke formål og på hvilke vilkår, slik at opphavsretten ivaretas og rettighetshaverne sikres rimelig betaling.

Parat ber om:

- åpenhet om bruk av journalistisk innhold ved trening av modeller og i kommersielle KI-tjenester, med synlige og tilgjengelige kilder når svar bygger på journalistikk.
- regulering som motvirker at teknologiselskapenes markedsmakt svekker konkurransen, medienes inntektsgrunnlag og tilgangen til publikum. Plattformene må kunne holdes ansvarlige gjennom tydelige krav og uavhengig tilsyn, samtidig som personvern, lovlige ytringer og redaksjonell uavhengighet vernes.

Meldingen må følges av ansvar og ressurser
Parat ber om at meldingen følges av en plan med tydelig ansvar, prioriterte tiltak, framdrift og nødvendige ressurser.

Arbeidslinjen må ligge til grunn for oppfølgingen. Større digital handlefrihet og bedre bruk av teknologi må bidra til nye arbeidsplasser, økt sysselsetting og verdiskaping over hele landet.

Med hilsen
Parat

Unn Kristin Olsen
Leder

Arve Sigmundstad
Fagsjef, samfunns- og myndighetskontakt